

Uppdragsbeskrivning för patient- och närståendeföreträdare och patient- och närståenderådet vid RCC Mellansverige

2025-09-01

Version 1

Innehållsförteckning

1. Patient- och närståendesamverkan vid RCC Mellansverige	4
2. Patient- och närståendeföreträdare vid RCC Mellansverige	5
2.1 Uppdraget som företrädare	5
2.2 Förutsättningar	6
2.3 Arvodering	6
2.4 Rollen som företrädare i sjukvårdsregional gruppering	6
2.5 RCC Mellansveriges roll	7
2.5 Utvärdering	7
3. Patient- och närståenderådet vid RCC Mellansverige	8
3.1 Uppdrag	8
3.2 Möten	8
3.3 Ordförande och vice ordförande	9
3.4 Ledamöters uppdrag	9
3.5 Arbetsutskott	10
3.7 Arbetsgrupper	10
3.6 RCC Mellansveriges roll	10

Detta dokument ersätter de tidigare dokumenten;

- *”Uppdragsbeskrivning patient- och närståendeföreträdare i sjukvårdsregionala arbetsgrupper vid RCC Mellansverige”*
- *”Uppdragsbeskrivning för patient- och närståendeföreträdare i sjukvårdsregional arbetsgrupp tillika patient- och närståenderådet vid RCC Mellansverige”.*

1. Patient- och närståendesamverkan vid RCC Mellansverige

Regionala cancercentrum (RCC) har ett grundläggande uppdrag att stärka patientens ställning i cancervården [Patient- och närståendesamverkan inom RCC](#). I Sverige finns sex RCC, ett i varje sjukvårdsregion. Varje RCC har ett patient- och närstående råd (PNR).

Vid RCC Mellansverige består patient- och närståendesamverkan av tre delar:

- **Sjukvårdsregionalt utvecklingsarbete** till exempel inom diagnosspecifika vårdprocessgrupper, diagnosövergripande arbetsgrupper och olika nätverk.
- **Patient- och närstående rådet** (PNR Mellansverige).
- **Stöd till lokal patientsamverkan** i form av ekonomiska bidrag.

Kriterier för stödet till lokal patientsamverkan beskrivs inte närmare i detta dokument, för information om det hänvisas till webbplats [Lokal patientsamverkan RCC Mellansverige](#).

Patient- och närståendeföreträdare (PNF) spelar en central roll i RCC:s uppdrag att leda och samordna utvecklingen av cancervårdens processer. Vid RCC Mellansverige sker detta arbete i olika sjukvårdsregionala grupperingar; de diagnosspecifika vårdprocessgrupperna (VPG), de diagnosövergripande arbetsgrupper (RAG) samt i professionsnätverken. Dessa grupper arbetar för att förbättra cancervårdprocesserna och för en jämlik vård. Samtliga sjukvårdsregionala grupperingar består av kliniskt verksam personal från Mellansveriges sju regioner och PNF. Arbetet stöds av vårdprocesskoordinatorer från RCC Mellansverige. Uppdragsbeskrivningar för grupperna finns publicerade på [RCC Mellansveriges webbplats](#) under respektive diagnos eller område.

I texten används förkortningarna **PNF** och **PNR** även i formen ”företrädare” respektive ”rådet”.

2. Patient- och närståendeföreträdare vid RCC Mellansverige

2.1 Uppdraget som företrädare

Uppdraget som PNF inom RCC innebär att man säkerställer att patient- och närståendeperspektivet beaktas i utvecklingen av cancervården. Rollen handlar om att, utifrån egna och andras erfarenheter, lyfta behov, synpunkter och idéer som kan bidra till förbättringar och göra vården mer anpassad till patienternas behov

Företräderskapet kan ske utifrån en patientförening, ett nätverk, och/eller som enskild patient eller närstående. Företrädare kan nomineras av exempelvis patientförening, företrädaren själv, gruppens medlemmar eller av RCC.

En skriftlig överenskommelse upprättas mellan RCC och företrädaren som innehåller information om;

- uppdragets innehåll,
- tidsperiod för mandatperioden,
- uppskattad tidsåtgång (inkl. för- och efterarbete vid möten),
- arvode och reseersättning,
- informations- och utbildningsinsatser,
- hantering av personuppgifter.

Överenskommelsen upprättas i enlighet med [RCC:s policy för patient- och närståendemedverkan](#). Innan uppdraget påbörjas ska företrädaren lämna in en jävsdeklaration till RCC.

Företrädaren ska genomgå en obligatorisk nationell utbildning för PNF som tillhandahålls digitalt [Webbutbildning RCC](#) (del 4 av utbildningen). RCC Mellansverige anordnar även fysiska och digitala utbildningstillfällen i vilka företrädare förväntas delta.

Mandatperioden är tre år, men uppdraget kan avslutas med en ömsesidig uppsägningstid om en månad. Om företrädaren själv önskar avsluta sitt uppdrag görs detta skriftligen till RCC.

Uppdraget som företrädare vid RCC Mellansverige ger även möjlighet att vara ledamot i RCC Mellansveriges PNR. Att vara ledamot i rådet är ett frivilligt åtagande och inget krav. Om företrädaren vill delta i PNR ska beslutet

förankras i rådets arbetsutskott. Se mer i kap. 3 Patient- och närståenderådet vid RCC Mellansverige.

2.2 Förutsättningar

Företrädaren ska ha egen erfarenhet av cancersjukdom, antingen som patient eller närstående. I de diagnosspecifika sjukvårdsregionala grupperna bör företrädaren ha erfarenhet av den aktuella diagnosen. Uppdraget innebär att lyfta frågor som berör hela gruppen av cancerpatienter och deras närstående, inte enskilda patientärenden.

För att kunna se till hela gruppen cancerpatienter och deras närstående, är det fördel om den egna erfarenheten av vården inte ligger alltför långt tillbaka i tiden, alternativt att företrädaren har en aktiv samverkan med patientförening eller annat relevant nätverk/forum. Den akuta bearbetningsfasen av den egna eller närståendes cancersjukdom ska vara avslutad.

Företrädaren ska vara folkbokförd och/eller bosatt i sjukvårdsregion Mellansverige.

2.3 Arvodering

Skattepliktigt arvode och reseersättning utbetalas när RCC kallar till uppdrag. Ersättningen betalas endast ut till privatpersoner. För mer information hänvisas till [RCC:s policy för patient- och närståendemedverkan](#)

2.4 Rollen som företrädare i sjukvårdsregional gruppering

För att underlätta och skapa kontinuitet i uppdraget strävar RCC efter att varje sjukvårdsregional gruppering (VPG, RAG och professionsnätverk) ska ha två PNF. Företrädaren är ordinarie medlem i den sjukvårdsregionala grupperingen och får kallelser och möteshandlingar på samma sätt som övriga deltagare från vårdprofessionen.

Grupperna behandlar frågor av olika slag - patientnära, medicinskt avancerade samt vårdadministrativa. Företrädarens roll är att bidra med patient- och närståendeperspektivet i de frågor där hen har kunskap. Det finns inget krav på att uttala sig i frågor som upplevs som för avancerade.

En PNF i en sjukvårdsregional gruppering ska:

- aktivt delta i de möten som hen kallas till,
- förbereda sig inför möten genom inläsning av utskickat material,

- inhämta synpunkter från samt återföra relevant information till patientförening eller annat relevant nätverk/forum.

I de diagnosspecifika grupperna representerar företrädaren patienter och närstående inom den aktuella cancerdiagnosen. I de diagnosövergripande grupperna representerar företrädaren patienter och närstående oavsett cancerdiagnos. Även i de diagnosspecifika grupperna ska man ta hänsyn till övergripande frågor, såsom prevention, rehabilitering och palliativ vård.

2.5 RCC Mellansveriges roll

RCC utser PNF till sjukvårdsregionala grupper och strävar efter en bred representation av diagnoser, geografisk spridning, ålder, kön och etniskt ursprung.

Vårdprocesskoordinator vid RCC Mellansverige ansvarar för att stödja arbetet med patient- och närståendesamverkan genom att:

- rekrytera och introducera nya företrädare samt upprätta överenskommelser,
- planera och organisera sjukvårdsregionala utbildningsinsatser för företrädare i samråd med PNR.

2.5 Utvärdering

Varje år får RCC:s företrädare besvara en nationell enkät för att utvärdera sitt uppdrag. Resultatet används som underlag för att förbättra och vidareutveckla formerna för patient- och närståendesamverkan i RCC:s arbete.

3. Patient- och närståenderådet vid RCC Mellansverige

PNR vid RCC Mellansverige arbetar med övergripande frågor ur cancerpatienters och närståendes perspektiv. Rådet utgör en referensgrupp för det arbete som bedrivs inom RCC. Ledamöter i rådet utses enligt kapitel 2.

3.1 Uppdrag

PNR ska samverka med RCC för att uppnå en god och jämlik cancervård för alla, oavsett cancerform. Fokus ligger på frågor av generell betydelse för flera diagnoser – diagnosspecifika frågor hanteras inte inom rådet.

Rådet ska:

- ha en rådgivande och stödjande funktion för RCC:s verksamhet,
- vara remissinstans för RCC i övergripande frågor,
- bevaka och identifiera frågor och förbättringsområden, bland annat utifrån ledamöternas samlade erfarenheter och från arbetet i de sjukvårdsregionala grupperingarna,
- samverka och utbyta information internt inom RCC, till exempel med sjukvårdsregionala grupperingar inom RCC Mellansverige och nationella PNR,
- samverka och utbyta information med cancerdrabbade, till exempel med patientföreningar och lokala patientsamverkansprojekt,
- kartlägga utbildnings- och informationsbehov för företrädare och utifrån detta planera aktiviteter tillsammans med RCC.

3.2 Möten

Rådet sammanträder två gånger per termin, i regel ett fysiskt heldagsmöte och ett kortare digitalt möte. Vid behov kan även utbildningar för företrädare tillkomma.

PNR:s årshjul för möten (med undantag för storhelger):

- första tisdagen i februari: digitalt möte
- sista torsdagen i maj: fysiskt heldagsmöte
- första torsdagen i september: fysiskt heldagsmöte
- första tisdagen i december: digitalt möte

Mötesplats för rådets fysiska möten kan variera inom sjukvårdsregionen och utses av dess ordföranden i samråd med RCC. Digitala möten ska främst

innehålla information och utbildning, medan diskussionsfrågor prioriteras till de fysiska träffarna.

Dagordning för mötena fastställs av rådets arbetsutskott (se punkt 3.5). Frågor kan initieras av ordförande, ledamöter eller RCC.

Verksamhetschef vid RCC, eller dennes representant, deltar vid behov på rådets möten och föredrar överenskomna frågor. Även andra representanter från RCC kan adjungeras vid behov. RCC:s personal har ingen beslutsrätt i rådet. När rådet bedömer det lämpligt kan andra personer sjudas in till specifika aktiviteter som är i linje med RCC:s arbete.

3.3 Ordförande och vice ordförande

Rådets arbete leds av en ordförande och en vice ordförande.

- Ordförande föreslås av rådet och godkänns av RCC om hen finns lämplig. Personen bör ha erfarenhet av att leda grupper och möten, samt god kommunikativ och social förmåga. Ordföranden är sammankallande och ansvarar för att driva de frågor som rådet beslutat om.
- Vice ordförande utses av rådet.

Ordförande och vice ordförande utses 3–9 månader in i företrädarnas mandatperiod och sitter i tre år. Detta underlättar uppstart av arbetet och säkerställer kontinuitet mellan mandatperioder.

Rådets ordförande och vice ordförande är adjungerade ledamöter i RCC Mellansveriges styrgrupp där de har förslags- och yttranderätt. De representerar även PNR Mellansverige i [Nationellt PNR](#) med ansvar att delge den nationella gruppen synpunkter/frågor av nationellt intresse samt ansvarar för återrapportering till PNR Mellansverige.

3.4 Ledamöters uppdrag

Rådets ledamöter ska:

- ingå i minst en av RCC:s sjukvårdsregionala grupperingar (ordförande och vice ordförande är undantagna kravet till förmån för arbetet inom rådet och andra uppdrag),
- aktivt delta i rådets möten och bidra till dess arbete genom att samarbeta med övriga ledamöter,
- förbereda sig inför möten genom inläsning av utskickat material samt genom att inhämta synpunkter på aktuella frågor,

- förmedla mötesanteckningar och annan relevant information till patientförening, grupperingar inom sociala medier eller andra relevanta forum.

3.5 Arbetsutskott

PNR:s arbetsutskott består av ordförande, vice ordförande samt vårdprocesskoordinator från RCC.

Arbetsutskottet ansvarar för:

- att hantera inkomna ärenden och följa upp rådets beslut,
- att fastställa dagordning till möten och skicka kallelse senast två veckor före mötet,
- att samverka med regionernas cancersamordnare vid behov,
- att gemensamt introducera nya ledamöter,
- att årligen ta fram förslag till årsrapport och verksamhetsplan som förankras i rådet, överlämnas till RCC och följs upp med ansvarig chef.

3.7 Arbetsgrupper

Mellan ordinarie PNR-möten finns möjlighet för ledamöter att i mindre arbetsgrupper arbeta med prioriterade områden. Avstämning av pågående arbeten sker under rådets möten. Ledamöternas deltagande i arbetsgrupp är frivilligt. Arbetsgrupperna kan tilldelas uppdrag utifrån behov som RCC har.

3.6 RCC Mellansveriges roll

RCC Mellansverige stödjer rådet genom vårdprocesskoordinatorresurs.

Vårdprocesskoordinator med ansvar för patientsamverkan ska:

- ge administrativt och metodologiskt stöd till rådets arbete,
- samordna kontakter med RCC:s övriga resurser och arbetsgrupper,
- fungera som länk mellan rådet, arbetsutskottet och RCC,
- samordna externa kontakter, t.ex. cancersamordnare och föreläsare,
- säkerställa att RCC:s uppdrag, rutiner och policys följs,
- ansvara för att mötesanteckningar förs vid rådets möten och vid avstämningar med arbetsutskottet,
- vid behov ge administrativt stöd till arbetsgrupper inom PNR.

Johan Ahlgren, Verksamhetschef RCC Mellansverige

Uppsala

2025-09-01

Ort och datum

Uppdragsbeskrivning PNF och PNR vid RCC Mellansverige, version 1. 250901

Final Audit Report

2025-09-01

Created:	2025-09-01
By:	Lisa Busk Hedström (lisa.busk.hedstrom@rccmellan.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAu7TK0sY2TahA4FsNOvSZq-nTLhQs5axk

"Uppdragsbeskrivning PNF och PNR vid RCC Mellansverige, version 1. 250901" History

- Document created by Lisa Busk Hedström (lisa.busk.hedstrom@rccmellan.se)
2025-09-01 - 11:27:27 AM GMT- IP address: 192.36.34.249
- Document emailed to Johan Ahlgren (johan.ahlgren@rccmellan.se) for signature
2025-09-01 - 11:29:03 AM GMT
- Email viewed by Johan Ahlgren (johan.ahlgren@rccmellan.se)
2025-09-01 - 1:24:58 PM GMT- IP address: 192.36.34.248
- Document e-signed by Johan Ahlgren (johan.ahlgren@rccmellan.se)
Signature Date: 2025-09-01 - 1:26:10 PM GMT - Time Source: server- IP address: 192.36.34.248
- Agreement completed.
2025-09-01 - 1:26:10 PM GMT